

**Міністерство освіти і науки України
Галицький коледж імені В'ячеслава Чорновола**

Кафедра права

КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни:

«Кримінальне право України (особлива частина)»

на тему:

**«Проблемні питання кваліфікації злочину « Незаконне
виробництво, виготовлення, придбання, зберігання,
перевезення, пересилання наркотичних засобів, психотропних
речовин або їх аналогів»**

Виконав:

студент групи Пб-11
Крушельницький Б.

Науковий керівник

к.ю.н. Томчук І.О.

Тернопіль, 2020

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ І.КРИМІНАЛЬНО – ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗЛОЧИНУ ЗА СТАТТЕЮ 307 КК УКРАЇНИ.....	7
1.1. Об’єкт злочину передбачений статтею 307 КК України.....	7
1.2. Об’єктивна сторона злочину за статтею 307 КК України.....	7
1.3. Суб’єктивні ознаки злочину передбаченні статтею 307 КК України. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів.....	18
РОЗДІЛ ІІ.ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ЗЛОЧИНУ ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТАТТЕЮ 307 КК УКРАЇНИ.....	15
РОЗДІЛ ІІІ.ОСОБЛИВОСТІ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА НЕЗАКОННЕ ВИРОБНИЦТВО, ВИГОТОВЛЕННЯ, ПРИДБАННЯ, ЗБЕРІГАННЯ, ПЕРЕВЕЗЕННЯ, ПЕРЕСИЛАННЯ ЧИ ЗБУТ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН АБО ЇХ АНАЛОГІВ	19
ВИСНОВОК	23
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	26

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Становить собою наступне: враховуючи суспільну небезпеку незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та їх аналогів чи прекурсорів є цілком очевидною та незадовільною.

Станом на сьогодні, на офіційному рівні визнано, що поширення в Україні наркоманії створює велику загрозу нації, порушує забезпечений правопорядок і шкодить національній безпеці держави. Так, в 1991 р. у наркологічних установах МОЗ України перебували на обліку близько 31 тис. осіб, які зловживали наркотиками та були залежними від них, а в 2006 р. їх кількість значно збільшилась, та вже становила понад 154,4 тис., тобто висновок доходить до того, що протягом незначного на мій погляд періоду кількість зросла майже у п'ять разів.

Беручи до уваги офіційну інформацію на головному сайті МВС України, вбачається, що кількість зареєстрованих злочинів щодо обігу наркотичних засобів за останні десять років збільшилася в чотири рази і в 2015 році становила приблизно 65 тис. Проте, в загальній структурі злочинності аналізовані злочини, які посідають «почесне» друге місце і за чисельністю поступаються лише злочинам проти власності. Відтак, це все зумовлює щорічне зростання кількості осіб, засуджених за їх вчинення.

Якщо у 1995 р. було засуджено приблизно 3 319 осіб, що вчинили в сфері наркотичного обігу, то в 2000 р. – вже 17 870, в 2006 р. – 25 592, а в 2015 р. – 31 763 або, якщо від обжати у відсотковому співвідношенні то близько 19, 8% від усіх засуджених.

Проблеми протидії незаконному обігу наркотиків та поширенню наркоманії у різні роки досліджувалися такими радянськими і сучасними авторами, як Л.А. Андрєєва, А.М. Бабенко, Ю.В. Баулін, В.А. Бублейник, Г.Ю. Бувайлик, А.О. Габіані, С.А. Гадойбоев, Е.Г. Гасанов, В.О. Глушков, О.Я. Гришко, О.М. Гумін, Р.М. Готліб, О.М. Джужа, І.М. Дружинін, А.П. Закалюк,

М.М. Кадиров, К.А. Карпович, О.В. Козаченко, О.В. Колесник, К.Ш. Курманов, І.П. Лановенко, С.Г. Лосєв, В.Б. Малінін, Е.Г. Мартинчик, А.А. Майоров, Н.А. Мирошніченко, Д.Є. Метревелі, А.А. Музика, О.В. Наден, І.О. Никифорчин, М.І. Ожиганов, В.І. Омігов, М.П. Прохорова, Л.І. Романова, В.М. Смітєнко, Є.В. Фесенко, О.В. Юношев та інші. Однак дослідження правознавців були присвячені переважно юридичному аналізу складів “наркотичних” злочинів, їх кримінологічній характеристиці та особливостям запобігання цим діянням. У наукових працях проблеми покарання за злочини аналізованої категорії не отримали належного висвітлення (це, до речі, простежується і стосовно інших видів злочинів). Як наслідок недостатньої розробки теоретичних і практичних аспектів аналізованої проблеми – наявність багатьох помилок у судовій практиці та зниження ефективності застосування кримінально-правових заходів протидії незаконному обігу наркотиків у цілому. Все викладене і зумовлює актуальність обраної теми дослідження.

Мета і завдання дослідження. Основною метою праці є комплексне і системне вирішення основних проблем кваліфікації злочину « Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів». Мета зумовлює постановку й необхідність вирішення таких **завдань**:

- простежити історію розвитку кримінального законодавства України про відповідальність за незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів;

- визначити сучасний стан кримінального законодавства з питань відповідальності за незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів в Україні;

- виявити підходи до досліджуваної проблематики, які мають місце у науковій літературі;

- охарактеризувати склад злочину, які передбачають відповідальність за незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів;
- з'ясувати об'єктивні та суб'єктивні ознаки за статтею 307 КК України - незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів;
- розробити пропозиції та рекомендації щодо вдосконалення кримінального законодавства.

Об'єкт дослідження – суспільні відносини у сфері незаконного виробництва, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів.

Предметом дослідження є кримінально-правові норми про відповідальність за злочини у сфері незаконного виробництва, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, покарання та його призначення за вчинений злочин, а також судова практика та відповідні наукові положення.

РОЗДІЛ І. КРИМІНАЛЬНО – ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗЛОЧИНУ ЗА СТАТТЕЮ 307 КК УКРАЇНИ

1.1. Об'єкт злочину передбачений статтею 307 КК України

Досліджуючи дане питання, хочу зазначити наступне. За приписами КК України, вбачається, що безпосередній об'єкт злочину передбаченого ст.307 КК України перебуває у межах його родового об'єкта і тісно пов'язані один між одним.

Аналізуючи, праці науковців варто звернути увагу, що багато з них підтримували теорію суспільних відносин, як об'єкта, що в свою чергу у науковій літературі визначають, як «стійкі зв'язки між людьми та групами людей, які мають істотне значення для існування і функціонування певної, досить великої сукупності людей» [16, с. 428]; також не можу обійти стороною, що є обґрунтованою думка, про те, що родовим об'єктом злочинів розділу XIII Особливої частини КК України вважаються суспільні відносини щодо безпеки здоров'я населення від негативного впливу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів, прекурсорів, фальсифікованих та незаконне виготовлення лікарських засобів, отруйних, сильнодіючих речовин і одурманюючих засобів, біологічних агентів і токсинів, радіоактивно забрудненої продукції, а також від поширення епідемій, що дуже пов'язанні один між одним, та несуть велику і небезпечну загрозу суспільству.

Для встановлення безпосереднього об'єкта злочину, передбаченого ст. 307 КК України, варто дослідити та проаналізувати елементи усієї структури (предмет, суб'єктів та соціальний зв'язок), враховуючи положення законодавства щодо обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів.

У науковій літературі в структурі суспільних відносин, науковці здебільшого виділяють три елементи:

- 1) предмет, з приводу якого можуть існувати зазначені відносини;

2) суб'єкт, (учасників) зазначених відносин;

3) зміст зазначених відносин – тобто їх соціальний зв'язок.[4, с. 51].

Предметом суспільних відносин, як нам відомо є те, з приводу чого або у зв'язку з чим вони виникають та продовжують існувати [1, с. 112].

Для чіткого встановлення предмета суспільних відносин у об'єкті даного злочину варто звернутися до положень «регулятивного» законодавства. Відтак, Конституція України – найголовніший закон нашої держави визначає, що «здоров'я людини є однією з найвищих соціальних цінностей».

Відповідно до Закону України «Основи законодавства про охорону здоров'я» від 19 листопада 1992 р. №2801-ХІІ «кожна людина має природне невід'ємне і непорушне право на охорону здоров'я». Суспільство, як і держава в цілому відповідальні перед сучасним та майбутніми поколіннями за рівень здоров'я нашого населення і збереження генофонду народу нашої держави і країни в цілому, тому забезпечуючи пріоритетність охорони здоров'я в діяльності країни, а саме: покращення умов праці, навчання, побуту і навіть відпочинку населення, також розв'язання екологічних проблем, удосконалення медичної допомоги і запровадження здорового способу життя саме вказаними вище діями, держава визнає право кожного громадянина України на охорону здоров'я і забезпечить належний його захист (ст. 8) [5].

Окрім цього, неможна обійти стороною і те, що боротьба держави з незаконним обігом наркотичних засобів першочергово спрямована на запобігання їх негативному впливу на здоров'я громадян. Тому, суспільні відносини, які поставлені під охорону ст. 307 КК України, мають за своїм предметом безперечно і за головну мету - безпеку громадян від шкідливого впливу будь-яких наркотичних засобів, психотропних речовин та їх прекурсорів.

Узагальнюючи, дане питання, хочу зазначити, що відповідно до зазначених позицій, погляди на безпосередній об'єкт злочину передбаченого ст. 307 КК

України, можна виділити в такі основні три підходи, які на мою думку є найобґрунтованішими:

- 1) режим обігу у сфері незаконного обігу наркотичних засобів(або суспільні відносини, що його регулюють);
- 2) безпека здоров'я населення – найголовніше на мою думку;
- 3) режим обігу у сфері незаконного обігу наркотичних засобів та безпека здоров'я населення, поєднання у собі першого і другого підходу.

1.2. Об'єктивна сторона злочину за статтею 307 КК України

Досліджуючи, суб'єктивну сторону злочину за ст. 307 КК України можна дійти висновку, що це є ознаки злочину, які його характеризують з внутрішньої сторони.

Злочин, передбачений ст. 307 КК України є таким, що вчиняється лише з прямим умислом, який за своєю специфікою поєднує днює у собі спеціальну мету збуту щодо виробництва, придбання, зберігання, перевезення або пересилання наркотичних засобів або психотропних речовин чи їх аналогів чи інших одурманюючих речовин. В більшості випадків даний злочин вчинюється із двох корисливих цілей: це мотиву та мети.

Аналізуючи мету визначеної злочинної поведінки, слід за необхідне врахувати всю кількість наркотиків чи психотропних речовин, які вважались предметом злочину, чи приймала їх винна особа , та інші обставини справи, які є важливими для з'ясування і можуть послужити достатнім доказом для її розв'язання.

Щож до мотивів поведінки, то для кваліфікації даного злочину вони значення нажалі не мають. Так, беручи до уваги ч. 2 ст. 24 КК України, «прямим є умисел, якщо особа усвідомлювала суспільно небезпечний характер свого діяння (дії або бездіяльності), передбачала його суспільно небезпечні наслідки і бажала їх настання».

От вже, діяння самого злочину, як суб'єктивна сторона має суттєве та досить вагоме значення не лише для правильної правової кваліфікації, а й для призначення безпосередньо і самого покарання, щодо винної особи.

Виходячи із норм КК України, вбачається, що злочин передбачений ст. 307 КК України може бути вчинений, як дією (виробництво, виготовлення, придбання, перевезення, пересилання, збут), так і бездіяльністю (зберігання).

Згідно вимог ст. 23 КК України, «виною є психічне ставлення особи до вчинюваної дії чи бездіяльності, передбаченої цим Кодексом, та її наслідків, виражене у формі умислу або необережності».

Згідно основ моралі та ст. 62 Конституції України, «особа вважається невинуватою у вчиненні злочину і не може бути піддана кримінальному покаранню, доки її вину не буде доведено в законному порядку і встановлено обвинувальним вироком суду». Тут йдеться мова, якраз про презумпцію невинуватості, як демократичний і гуманістичний принцип правосуддя. Щоб здійснити це, слід поглинутись в внутрішній світ особи – визначити систему її ціннісних орієнтирів, мотивацію вчинків, емоційний стан підозрюваного чи обвинуваченого а також інші не більш важливі цінності.

Усе мною вище зазначене, переслідує єдину та основну мету - здійснення глибинного аналізу суб'єктивної сторони злочину, встановлення наявності її вини, а також форму та вид. Загальна частина кримінального законодавства передбачає лише єдину можливість притягнення до кримінальної відповідальності - вчинення суспільно небезпечне діяння (дії або бездіяльності).

Лише на підставі дослідження взаємозв'язку самого внутрішнього ставлення особи до вчиненого нею діяння та його зовнішнім проявом, можна дійти висновку про наявність вини особи. Кримінальне законодавство приділяє саме проблемі вини найбільш особливу увагу, оскільки щонайменше відхилення від принципу - винної відповідальності призводить до грубого

порушення та недотримання законності, щодо притягнення до кримінальної відповідальності невинного.

Слід зазначити, що характеристика суб'єктивної сторони злочину, передбаченого ст. 307 КК України має свої особливості, оскільки має корисливий мотив та мету, під назвою - збут. Також головне значення мається при правильній кваліфікації злочину, визначення справді дійсного наміру суб'єкту та відмежування їх від інших суспільно небезпечних посягань, таких, як зберігання для особистого вживання особою злочинцем.

Кримінальне законодавство нашої держави заперечує досить об'єктивне ставлення до вини, тобто відповідальність безпосередньо за наслідки, що настали в результаті будь-якого діяння передбаченого цим розділом, без встановлення самої вини.

В такому випадку даний злочин вважається таким, що має виключно формальний склад, тобто вважається закінченим чи так би мовити вважають його саме з моменту вчинення певних дій чи бездіяльності особою без настання суспільно небезпечних наслідків.

Відповідно до чинного законодавства, кримінальна відповідальність особи ґрунтується виключно на суб'єктивному ставленні до вини – умові правильної соціально-політичної оцінки виключно людської поведінки взагалі таї і злочинної тому числі. Вина - є обов'язкова ознака будь-якої суб'єктивної сторони будь-якого злочину, винятком не є і той злочин який розглядається. Цей склад злочину дуже важко довести із практичної точки зору, маю на увазі те, що відсутність зізнання особи, якщо суб'єкта злочину не застали за вчиненням злочину або відсутні інші вагомні докази необхідні для його розкриття.

У справі №2601/8376/12, винесено вирок 28.09.2012 Голосіївським районним судом міста Києва, де вбачається що визнання в повному обсязі своєї вини у скоєнні тяжкого злочину, при наявності обставин, які пом'якшують відповідальність, навіть особою, раніше судимою за вчинення злочину за ст.

309 ч. 2 КК України, призначено покарання у вигляді 3-х років без конфіскації майна із застосуванням ст. 69 КК України. Відтак, хочу цим звернути увагу, що суб'єктивна сторона, а саме - визнання вини в даному випадку стало вирішальним і найголовнішим фактором в призначенні покарання по ст. 307 КК України.

*1.3. Суб'єктивні ознаки злочину передбаченні статтею 307 КК України.
Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення,
пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх
аналогів*

Отож, з'ясувавши та дослідивши об'єкт та об'єктивну сторону злочину за ст. 307 КК України, можна впевнено перейти до визначення суб'єктів суспільних відносин щодо вище згадуваного злочину.

Відтак перше, що хочу зазначити так це те, що відповідно до ст. 5 Закону України «Основи законодавства про охорону здоров'я» від 19 листопада 1992 р. №2801-XII «державні, громадські або інші органи, підприємства, установи, організації, посадові особи та громадяни зобов'язані забезпечити пріоритетність охорони здоров'я у власній діяльності, не завдавати шкоди здоров'ю населення і окремих осіб, у межах своєї компетенції надавати допомогу хворим, інвалідам та потерпілим від нещасних випадків, сприяти працівникам органів і закладів охорони здоров'я в їх діяльності, а також виконувати інші обов'язки, передбачені законодавством про охорону здоров'я» [5].

Провівши аналіз серед суб'єктів відносин за ст. 307 КК України перш за все слід виділити державу - в особі низки органів, до яких, зокрема, належать: «Верховна Рада України, Президент України, органи судової влади, органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування». Так, згідно Закону України «Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними» від 15 лютого 1995

р. №62/95-ВР першочергову протидію незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів здійснює - Національна поліція, Служба безпеки України, Генеральна прокуратура України, центральний орган виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізовує державну податкову, а також митну політику, центральні органи виконавчої влади, що реалізують державну політику у сферах захисту державного кордону, обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів, протидії їх незаконному обігу, а також інші органи виконавчої влади в межах наданих їм законом повноважень [6].

Наступне на, що хочу звернути увагу, це те що центральним органом державної влади, який реалізує державну політику у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та їх аналогів, а також прекурсорів, протидії їх незаконному обігу, є - Державна служба України з лікарських засобів та контролю за наркотиками. До основних завдань яких входить: – безпосередня реалізація державної політики у таких сферах контролю, як: якості та безпеки лікарських засобів та медичних виробів, обігу наркотичних засобів та психотропних речовин, їх прекурсорів, протидії незаконному обігу вище згадуваних речовин, а також внесення Міністрові охорони здоров'я основних пропозицій щодо формування державної політики у таких сферах;

- перше, це ліцензування господарської діяльності з виробництва лікарських засобів, імпорту лікарських засобів, оптової та роздрібної торгівлі лікарськими засобами, обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів;

- друге, технічне регулювання у визначених сферах;

- третє, здійснення державного регулювання і контролю у сферах обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів їх аналогів та основній їй протидії та не допуск у сферу незаконного обігу [7].

До інших не більш важливих учасників даних суспільних відносин безпосередньо є установи: лікарні, фармацевтичні компанії, наркологічні

центри, вищі навчальні заклади, школи, громадські організації, юридичні особи, а також окремі громадяни. Під так званим, соціальним зв'язком слід розуміти певну важливу взаємодію, тобто певний взаємозв'язок цих суб'єктів, що переважно виражається у багатогранно – різних формах людської діяльності [1, с. 113].

Також, досліджуючи дане питання, хочу вагому роль приділити соціальному зв'язку проаналізованих суспільних відносин. Тому, може сміливо стверджувати, що здійснення суб'єктами діяльності щодо забезпечення громадян від незаконного обігу та шкідливого впливу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів, а також їх аналогів.

Наша держава неодноразово проводить політику та вживає досить широкий комплекс необхідних заходів задля запобігання шкідливому впливу усіх наркотичних речовин на здоров'я населення. Варто зазначити, що вона здійснює тісне міжнародне співробітництво у цій сфері. Періодично, що є дуже важливим, те що наша країна оновлює список усіх наркотичних речовин, що є забороненими чи обмеженими в обігу; Щороку розширює коло ліків, які можна купити за рецептом лікаря; разом з іншими суб'єктами наша держава досліджує відносини - проводить активну просвітницьку кампанію щодо забезпечення вживання наркотиків громадянами нашої держави, неодноразово здійснює низку інших не більш важливих заходів.

Поряд з цим, особливу увагу вищезазначені суб'єкти даних суспільних відносин приділяють забезпеченню дітей нашої країни від негативного впливу наркотиків. Відповідно до ст. 10 Закону України «Про охорону дитинства» «держава здійснює захист дитини від залучення до вживання алкоголю, наркотичних засобів і психотропних речовин» [8]; у ч. 2 ст. 54 Закону України «Про освіту» від 23 травня 1991 р. №1060-XII закріплено непорушні обов'язки педагогічних та науково-педагогічних працівників запобігати вживанню ними наркотичних засобів на території закладів освіти [9].

РОЗДІЛ II. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ЗЛОЧИНУ ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТАТТЕЮ 307 КК УКРАЇНИ

Аналізуючи, другий розділ курсової роботи, хочу насамперед зазначити, те що дієвість усіх кримінально-правових норм, які тісно та безпосередньо пов'язані і спрямовані на протидію усього наркотизму, нерозривно пов'язані з багатоплановою та різноманітною діяльністю усіх правоохоронних органів нашої держави, щодо попередження та розкриття, розслідування злочинів та встановленню кола осіб, які уповноваженні на здійснення незаконного обігу усіх наркотичних засобів та психотропних речовин, враховуючи їх аналоги та прекурсори, ну і також безпосередньо притягнення таких осіб до кримінальної відповідальності згідно чинного законодавства.

Наступне, на що хочу звернути увагу, так це на те, що найбільш проблемними і в свою чергу нелегким постає питанням у діяльності усіх правоохоронних органів нашої країни, які займаються боротьбою з розповсюдженням та вживанням наркотичних речовин, звідси випливає, що це є саме якраз кваліфікація таких злочинних діянь.

На мою думку, така кваліфікація, повинна здійснюватись цілковито на обґрунтованій науковій основі із врахуванням усіх відповідності з діючим законодавством та його удосконаленням, яке відбувається дуже часто. Не варто упускати той момент, що беручи до уваги, те що в процесі будь-якої кваліфікації вказаних злочинних діянь вагоме і почесне місце займає чітке та обґрунтоване встановлення усіх ознак складу даного злочину.

Відтак, не можу обійти осторонь того, що реалізація кримінально-правових норм, які прямо спрямовані на жорстку протидію наркоманії, нерозривно та тісно пов'язана із багатоплановою та різною діяльністю правоохоронних органів нашої країни щодо попередження, розкриття, розслідування злочинів, а також щодо встановлення осіб, які незаконно здійснюють незаконний обіг

наркотичних засобів та психотропних речовин враховуючи їх аналоги та прекурсори, щодо притягнення таких осіб до кримінальної відповідальності.

Класифікація безпосередніх об'єктів, про яких ми говорили у першому розділі, тобто злочинів наркотичної спрямованості за ознаками особливостей суспільних відносин, які виникають на певних етапах незаконного обігу наркотичних засобів та психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів, дає нам можливість поділити такі злочини на п'ять основних видів за безпосередніми об'єктами:

— суспільні відносини, які чітко визначають законний порядок надходження наркотичних речовин та вживання яких здатне викликати симптоми наркоманії, чи такі, що використовуються не за своїм основним призначенням.

На вказаний об'єкт посягають: «контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів» (ст. 305 КК України); «посів або вирощування снотворного маку чи конопель» (ст. 310 КК України); «незаконне виготовлення, підроблення чи збут підроблених документів на отримання наркотичних засобів, психотропних речовин або прекурсорів» (ст. 318 КК України); «незаконна видача рецепта на право придбання наркотичних засобів, психотропних речовин або прекурсорів» (ст. 319 КК України); «порушення встановлених правил обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів» (ст. 320 КК України);

— суспільні відносини, які виникають безпосередньо у зв'язку з самим незаконним отриманням таких наркотичних засобів чи психотропних речовин [2].

На вказаний об'єкт посягають: «викрадення, привласнення, вимагання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів чи заволодіння ними шляхом шахрайства, або зловживання службовим становищем» (ст. 308 КК України); «викрадення, привласнення, вимагання прекурсорів або заволодіння ними шляхом шахрайства, або зловживання службовим

становищем» (ст. 312 КК України); «викрадення, привласнення, вимагання обладнання, призначеного для виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, чи заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем та інші незаконні дії з таким обладнанням» (ст. 313 КК України);

— суспільні відносини, які виникають у самому процесі створення та утримання предмета наркоманії: «незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів без мети збуту» (ст. 309 КК України); «незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання прекурсорів» (ст. 311 КК України);

— суспільні відносини, які виникають у самому процесі вживання небезпечних засобів чи речовин (наркотиків) або ж при створенні умов для такого незаконного вживання: «незаконне введення в організм наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів» (ст. 314 КК України); «схиляння до вживання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів» (ст. 315 КК України); «незаконне публічне вживання наркотичних засобів» (ст. 316 КК України); «організація або утримання місць для незаконного вживання, виробництва чи виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів» (ст. 317 КК України);

— суспільні відносини, які виникають в економічній сфері нашої країни та взаємопов'язані з протиправним незаконним обігом даних засобів та речовин, які є небезпечними для здоров'я населення та людей зокрема: «використання коштів, здобутих від незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів» (ст. 306 КК України) [2].

Отже, на підставі вище вище викладеного, слід розуміти, що кваліфікація злочинів пов'язаних із наркоманією є досить складною. Різниться вона за багатьма ознаками, які у кожному випадку є індивідуальними та характерними для особи злочинця. Що ж до аналізу даного розділу, то слід розуміти, що най

перш на кваліфікацію впливає безпосередній об'єкт злочину, який якраз і дає нам можливість притягнути винну особу за певною частиною статті КК України.

РОЗДІЛ III. ОСОБЛИВОСТІ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА НЕЗАКОННЕ ВИРОБНИЦТВО, ВИГОТОВЛЕННЯ, ПРИДБАННЯ, ЗБЕРІГАННЯ, ПЕРЕВЕЗЕННЯ, ПЕРЕСИЛАННЯ ЧИ ЗБУТ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН АБО ЇХ АНАЛОГІВ

Відтак, дійшовши до написання третього розділу курсової роботи, маю на меті проаналізувати особливості кримінальної відповідальності за злочин передбачений ст. 307 КК України.

Хочу зазначити, що відповідальність за дії, які пов'язані з обігом наркотичних засобів та психотропних речовин, прекурсорів та їх аналогів, можливе бути виключно лише за однієї умови, умови незаконності. Вирішуючи це питання, я змушений враховувати саме правовий режим того чи іншого класу психотропних речовин, наркотичних засобів та прекурсорів та їх аналогів, який сам по собі грубо залежить саме від ступеня їх небезпечності та шкідливості для здоров'я людини, фізичних чи хімічних властивостей, які викликають залежність від себе у особи.

Не можу не звернути уваги на те, що це питання також регулюється Законі України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори», а також в «Переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів» від 6 травня 2000 р. [5].

Досліджуючи, це питання я звернув увагу на аналіз судової практики щодо вирішення злочинів у сфері наркоманії. Даний аналіз показав, що одними із найбільш складних та проблематичних положень кримінального законодавства є саме досліджуванні мною норми, тобто ті норми які передбачають так би мовити спеціальні підстави звільнення особи підозрюваного від кримінальної відповідальності, що дає можливість не бути покараною за скоєний злочин. Зокрема, хочу зазначити, що саме за вчинення злочинів, які пов'язані із

незаконним обігом наркотичних засобів та психотропних речовин або їх аналогів, присутні саме ці спеціальні підстави звільнення, так звані привілеї.

Звертаючи особливу увагу на частину 4 ст. 307 КК України, можна дійти висновку що саме зазначена частина й передбачає саме цей спеціальний вид звільнення від кримінальної відповідальності особи, яка вчинила злочин передбачений ст. 397 КК України «незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів».

Поряд з цим, досліджуючи ч. 1 ст. 307 КК України, ми розуміємо, що дане звільнення про яке ми говоримо, застосовується лише за наявності певних (особливих) умов, а саме, у випадку якщо особа:

- по – перше, добровільно, без примусу здала усі наркотичні засоби, психотропні речовини чи їх аналоги та прекурсори, та поряд з цим вказала джерело їх придбання або
- по – друге, сприяла активному розкриттю злочинів у сфері обігу цих наркотичних речовин та їх аналогів чи прекурсорів.

Також, хочу зазначити одну із головних рис даного питання, це те, за за законодавством України, звільнення від кримінальної відповідальності за злочин передбачений ст. 307 КК України, здійснюється виключно та безпосередньо за рішенням суду, який розглядує дану справу.

Наступне, на що хочу звернути увагу, це на розкриття та більшої деталізації способів звільнення від кримінальної відповідальності. Як нам вже відомо законом передбачено два випадки звільнення зазначених вище. Відтак хочу зазначити, що від добровільною здачею наркотичних засобів чи речовин розуміються такі дії особи, яка безпосередньо мала можливість володіти ними й надалі, але за своїм власним бажанням здала ці речовини представникам влади країни у якій вона проживає. Однак, не можна залишити поза увагою те, що усна чи письмова заява саме про бажання добровільної здачі наркотичних засобів чи психотропних речовини передбачених у переліку де обіг їх є

обмеженим, або ж зроблена особою під час затримання чи обшуку, сама по собі не може визнаватися підставою для звільнення від відповідальності так як законодавством такого випадку непередбачено та й вважаю, що це і недоречно вносити.

Що ж, до добровільного характеру поведінки винного – особи злочинця, у цій ситуації означає якраз саме те, що особа безпосередньо мала можливість продовжувати свою протиправну діяльність або ж переховуватись від органів правосуддя, усвідомлює свою таку можливість але не бажає нею скористатися (об'єктивний та суб'єктивний критерій).

Однак, з дослідженням багатьох наукових джерел, дійшов висновку, що припинення незаконної діяльності особи винного з власної волі є вільним від впливу зовнішніх обставин, які прямо вказують на те, що правоохоронні органи нашої країни володіють відомостями чи скоро їх матимуть такі відомості, про кримінальний характер дії винного. Частина 4 ст. 307 КК України може бути застосована і в тому випадку, коли правоохоронним органам держави стало відомо про придбання або ж зберігання чи інші дії з наркотичними засобами або ж психотропними речовинами чи їх аналогами, які утворюють так званий незаконний обіг, але вони були не в змозі їх вилучити, через певні обставини які незалижали від волі особи, наприклад: не знали місця схованки, а особа з власної волі видала ці засоби чи речовини.

Наступне, це джерело придбання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Означає, що винна особа повідомляє правдиві відомості про особу, яка реалізувала йому наркотичні речовини, або ж у випадку, якщо особа їх купляла, то де саме вона придбавляла їх. Поряд з цим обсяг цієї інформації має бути повністю достатнім для встановлення джерела збуту наркотичних засобів або психотропних речовин чи їх аналогів. Хочу зазначити, що сприяння розкриттю злочинів у сфері обігу наркотиків полягає в сумлінному наданні винним допомоги правоохоронним органам у процесі

розслідування відповідної кримінальної справи щодо злочину передбаченого ст.307 КК України.

Досліджуючи судову практику, вважаю за потрібне описати у даній роботі, висновок Конституційного Суду України від 27 жовтня 1999 р. у справі про депутатську недоторканність, де в рішенні вказується, що особа може бути звільненою від кримінальної відповідальності за ч. 4 ст. 307 незалежно від того, **коли вона вчинила дії, які дають підстави для звільнення, але до моменту набрання законної сили обвинувальним вироком суду.**

Зазначене мною вище звільнення від кримінальної відповідальності та закриття кримінальної справи із вказаних підстав має здійснюватися виключно за правилами, передбаченими кримінально-процесуальним законодавством не порушуючи закон.

І на кінець, хочу вказати, що наявність будь-якої кваліфікуючої чи особливо кваліфікуючої ознаки злочинів, передбачених статтями 307 КК України, перешкоджає звільненню від кримінальної відповідальності за ч. 4 ст. 307.

ВИСНОВОК

Проведене дослідження дозволило зробити такі висновки.

Перше на що хочу зацентувати даний висновок, так це на те, що основним безпосереднім об'єктом злочину за ст. 307 КК вважаються суспільні відносини у сфері убезпечення здоров'я населення від шкідливого впливу наркотичних та психотропних речовин чи прекурсорів та їх аналогів.

Недивно, що склад будь-якого злочину а також його правова характеристика у кримінальному праві посідає особливе місце, адже саме правильна кваліфікація будь-якого діяння в першу чергу дає обґрунтовану відповідь на таке питання, а чи є діяння злочином чи ні. В складі будь-якого злочину, який аналізується, вважаю, що першочергово необхідно приділяти особливу увагу об'єктивній стороні злочину та якомога швидше надати відповідь на питання щодо належності такого об'єкту злочину до наркотичних, психотропних засобів, їх аналогів чи прекурсорів.

Хочу зауважити, що багатогранна практика розгляду справ за КПК України 2019р. свідчить про те, що питому вагу справ, по яким постановляються обвинувальні висновки є саме затвердження судом між прокурором та обвинуваченим про визнання вини (угода). Вважаю, що таке вирішення справи призводить до неправильної та необґрунтованої кваліфікації злочину, суб'єктивним ставленням до складу злочину та його конкретних складових елементів, що грубо суперечить нормам чинного законодавства.

До даного висновку я приходжу у зв'язку із тим, що суди, затверджуючи такі угоди та постановляючи вироки по справі виходять перш за все з визнання вини обвинуваченим, а також скоєного ним діяння. Для суду з точки зору процесуального рішення є так званим, ідеальним варіантом вирішення справи.

Новизна зроблених мною висновків полягає і у встановленні дієвої системи боротьби з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин та їх

аналогів чи прекурсорів, інституцій та їх реального затвердження згідно з потребами нашої країни.

Особисто, із моєї точки зору , укладання угоди з прокурором та затвердження її судом не дає повного розсекречення складу злочину, направлене на так би мовити формальне вирішення справи, та не даючи розібратися по суті наявності чи відсутності складу злочину, за якого підозрюється особа.

Також вважаю за необхідне, що варто приділяти пильну увагу і суб'єкту даного злочину. Ключити до характеристики такого елементу, як допоміжну наявність залежності від наркотичних речовин та можливість застосування так би мовити спеціального виду покарання або ж альтернативного з урахуванням специфіки злочинця. Також хочу вказати, на те що варто приділяти увагу і вчиненню злочину із застосуванням малолітньої особи та правильно кваліфікувати діяння, суб'єкта та конкретний умисел на вчинення даного злочину.

Неможна не зазначити, що при прогалинах законодавства, все ж таки суб'єктивна сторона даного злочину, вважаю законодавчо визначена вірно і щодо неї ніяких пропозицій чи удосконалень вносити не потрібно. Поряд з цим наявність умислу на вчинення даного злочину є досить складним та важливим елементом, встановлення якого в ході досудового слідства та судового слідства варто приділити особливу увагу. Адже корисливий мотив є характерною умовою при кваліфікації злочину у призначенні покарання.

Наступним, на що варто звернути увагу, це на те, що факультативними об'єктами досліджуваного злочину є: за частинами 2 і 3 ст. 307 КК України – це суспільні відносини, які забезпечують нормальний і гармонійний розвиток дітей; за ч. 2 ст. 307 – громадський порядок; за ч. 3 ст. 307 – зазначає, безпеку громадян та суспільства, а також держави від діяльності злочинних груп.

Поряд з цим, шкода основному безпосередньому об'єкту може заподіюватися шляхом злочинного впливу безпосередньо на соціальний зв'язок

у суспільних відносинах між особами, які в свою чергу є учасниками даних відносин, тобто «ззовні», або ж учасниками цих відносин, тобто «зсередини».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254> (дата звернення 14.03.2020).
2. Кримінальний кодекс України: Закон України 05.04. 2001 № 2341-III URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення 10.03.2020).
3. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України 13.04.2012 № 4651- VI [URL]: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-17/print1385149626864866> (дата звернення 31.03.2020).
4. Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними: Закон України 15.02.1995 № 62/95-ВР [URL]: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/62/95-%D0%B2%D1%80> (дата звернення 22.03.2020).
5. Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори: Закон України від 15.02.1995 № 60/95-ВР. [URL]: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/60/95-%D0%B2%D1%80> (дата звернення 20.03.2020).
6. Про внесення змін до деяких законів України у сфері охорони здоров'я щодо посилення контролю за обігом лікарських засобів, харчових продуктів для спеціального дієтичного споживання, функціональних харчових продуктів та дієтичних добавок: Закон України від 20.12.2011 № 4196-VI. [URL]: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4196-17> (дата звернення 17.03.2020).
7. Про охоронну діяльність: Закон України від 22.03.2012 № 4616-VI. [URL]: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4616-17> (дата звернення 20.03.2020).
8. Конвенція Організації Об'єднаних Націй про боротьбу проти незаконного обігу наркотичних засобів і психотропних речовин від 20.12.1988
9. Єдина конвенція про наркотичні засоби з поправками, внесеними Протоколом 1972 про поправки до Єдиної конвенції про наркотичні засоби, 1961.

10. Про деякі питання обігу наркотичних засобів і психотропних речовин Постанова Кабінету Міністрів України. – від 04.06.2008 № 518 [URL]: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0655-19> (дата звернення 15.03.2020).

11. Про затвердження переліку психотропних речовин і прекурсорів, що використовуються у ветеринарній медицині Постанова Кабінету Міністрів України, від 06.07.2011 № 721. [URL]: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/721-2011-%D0%BF> (дата звернення 21.03.2020).

12. Про затвердження Порядку використання наркотичних засобів і психотропних речовин під час дресирування службових собак для розшуку таких засобів і речовин: Постанова Кабінету Міністрів України від 29.07.2009 № 831. [URL]: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/831-2009-%D0%BF> (дата звернення 15.03.2020).

13. Про затвердження Порядку ліцензування діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, та внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 14 листопада 2000 р. N 1698 і від 4 липня 2001 р. N 756 Постанова Кабінету Міністрів України від 05.12.2007 № 1387. [URL]: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1387-2007-%D0%BF> (дата звернення 20.03.2020).

14. Про затвердження Порядку провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, та контролю за їх обігом: Постанова Кабінету Міністрів України від 03.06.2009 № 589. [URL]: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/589-2009-%D0%BF> (дата звернення 21.03.2020).

15. Про судову практику в справах про злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів: Постанова Верховного суду України від 26.04.2002 № 4. [URL]: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0004700-02> (дата звернення 22.03.2020).

16. Практика розгляду судами справ про злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів. Узагальнення

судової практики Верховного суду України від 01.01.2008. [URL]: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0011700-08> (дата звернення 22.03.2020).

17. Багрій-Шахматов, Л. В. Кримінальна відповідальність і покарання Л. В. Багрій-Шахматов. – Мінськ, 1976. 104 с.

18. В. Н. Кудрявцева Кримінальне право Росії. Загальна частина за ред. В. Н. Кудрявцева, В. В. Лунеева, А. В. Наумова; 2-е изд., Перераб. і доп. М.: МАУП, 2006. 345 с.

19. Карпець, І. І. Злочини міжнародного характеру І. І. Карпець. – М. Юридична література, 1979.

20. Маликова, Н. Н. Типология отношения студентов к наркомании Н. Н. Маликова Социологические исследования. 2000. № 7. С. 50–57.

21. Маляренко В. Т. Постанови Пленуму Верховного Суду України в кримінальних справах Верховний Суд України ; за заг. ред. В. Т. Маляренка. Юрінком Інтер, 2005. 336 с.

22. Маляренко В. Т. Практика судів України з кримінальних справ (2001-2005) за заг. ред. В. Т. Маляренка, В. В. Сташиса ; уклад. В. В. Сташис, В. І. Тютюгін. К. : Юрінком Інтер, 2005. 464 с.

23. Мирошніченко, Н. А. Уголовно-правовая борьба с наркоманией Н. А. Мирошніченко, А. А. Музика. Киев ; Одесса : Высшая школа, 1988. 298 с.

24. Мірошніченко, Н. А. Кримінально - правова боротьба з наркоманією Н. А. Мірошніченко, А. А. Музика. Київ - Одеса, 1988.

25. Музика, А. А. Відповідальність за злочини у сфері обігу наркотичних засобів А. А. Музика. Логос, 1998. 324 с.

26. Музика, А. А. Злочини у сфері обігу наркотичних засобів А. А. Музика. Логос, 1998. 324 с.

27. Музика, А. Об'єкт злочинів, пов'язаних з наркоманією А. Музика // Право України. 1997. № 12. С. 90.